

Derleme

STANBUL ÜNİVERSİTESİ ZOOLOJİ MÜZESİ'NİN ÜLKEMİZ ZOOLOJİ TARİHİNDEKİ ÖNEMİ

Oya ÖZULU^{1*} Nilay DÖKÜMCÜ² Nilgün KAYA²

1: İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü*

2: İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Anabilim Dalı

ÖZET

Türkiye'nin ilk zooloji müzesi olma özelliğine sahip İstanbul Üniversitesi Zooloji Müzesi 1933 üniversite reformundan sonra Ord. Prof. Dr. Curt Kosswig tarafından alınan ZMUI uluslararası kodla ismini bilim dünyasına duyurmuştur. Müze örneklerinin bir kısmı yurtdışından getirilmiş olup sonraki yıllarda Alman bilim adamı Curt Kosswig ve çalışmaları arkadaşlarının Türkiye'de sistemli bir şekilde yaptıkları saha çalışmaları ile omurgasız ve omurgalı örnekleri toplanmış ve bu materyallerin büyük çoğunluğu müzeye bağlanmıştır. Bu sayede müze Türkiye faunasını büyük ölçüde yansıtır nitelik kazanmıştır. Saha çalışmalarının sırasında toplanan materyallerin de değerlendirilerek yayın çalışması olarak dönüt alınması ile hem İstanbul Zooloji Müzesi'nin hem de Türkiye faunasının yurtiçinde ve yurtdışında tanınması sağlanmıştır. Türkiye'nin ilk zooloji müzesi olmasının yanı sıra sistematik zooloji alanında ve fauna çalışmalarındaki öncü isimlerin yer alması müzeyi daha da önemli hale getirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Zooloji Müzesi, Türkiye faunası, Sistematik, Zooloji.

THE IMPORTANCE OF ZOOLOGY MUSEUM OF ISTANBUL UNIVERSITY IN TURKISH ZOOLOGICAL HISTORY

ABSTRACT

Zoology Museum of Istanbul University which is the first zoology museum of Turkey, has given out (announced) name to the scientific world with international code, ZMUI, was taken by Ord. Prof. Dr. Curt Kosswig after university reform in 1933. Some of museum materials were brought from abroad, then in next years invertebrate and vertebrate samples were collected and most of them were donated to the museum by German scientist Curt Kosswig and his colleagues by means of regularly field works in Turkey. Thus, the museum acquired a quality which widely reflects the fauna of Turkey. By assessing the materials that were collected during field works and getting feedback as publications, the acknowledgment of both the fauna of Istanbul University Zoology Museum and the fauna of Turkey were provided in domestic and foreign region. The contribution of leading names were known in the field of systematical

* Sorumlu Yazar: oozulu@istanbul.edu.tr

zoology and studies of fauna as well as being Turkey's first zoology museum has made the museum even more important.

Key words: Zoology museum, fauna of Turkey, systematic, zoology.

1. G R

stanbul Üniversitesi Zooloji Müzesi'nin zooloji tarihindeki yerini anlayabilmek için zooloji biliminin ülkemizdeki gelişimini kronolojik olarak irdelemek gerekir. Yaptığımız bu çalışma ile zooloji biliminin gelişimi 1933 üniversite reformundan öncesi ve sonrası olmak üzere ayrıntılı olarak ele alınarak zooloji bilimine ve bununla beraber zooloji müzesine öncülük etmiş önemli kişilerle öncül çalışmalar bir araya getirilmiştir.

1.1. stanbul Üniversitesi Zooloji Müzesi'ne Kronolojik Bakış

Zooloji Müzesi'ne bakıldığında bazı materyallerin Abdülhamid dönemine dayandığı görülmektedir. Bu durum bize zoolojik koleksiyon geçimimizin zooloji eğitimimizin başlamasından daha eskiye dayandığını ifade eder. Sultan II. Abdülhamid döneminde açılan Darülfünun-ı Şahane (bugünkü İstanbul Üniversitesi) içindeki Doğa Bilimleri ve Matematik (Ulum-ı Riyaziye ve Tabiiye Şubesi) ders programında zooloji dersinin yer alması Türkiye'de eğitimimizde ilk kez zoolojinin başlamasına işaret etmesi bakımından büyük önem taşır [1].

Reform öncesinde 1919'da kabul edilen Darülfünun-ı Osmaniye Nizamnamesi'ne göre 1919-1920 ders yılından itibaren zooloji dersleri "Hayvanat" adı altında Fen Fakültesi programında yer almaya başlamıştır. Zooloji derslerinin ilk defa bu programda teorik ve uygulamalı olmak üzere iki bölüm halinde verildiği görülmektedir. Hayvanat derslerinin Ali Vehbi Türküstün ve Almanya'dan gelen Boris Zarnick tarafından verildiği bilinmektedir. 1926-1927 eğitim yılında dikey enstitülerle beraber Fen Fakültesi'nde bir "Hayvanat Enstitüsü" kurulmuştur. Enstitüsü Müdürü Ali Vehbi Türküstün olması ve bu dönemde enstitüde Türkiye ile Fransa arasında yapılan kültür anlaşması çerçevesinde Fen Fakültesi'ne gelen hocalardan Raymond Hovasse ile birlikte zooloji dersleri vermiştir. Zooloji uygulama derslerinin ise Muallim Ali Bey tarafından verildiği bilinmektedir [1].

Şakıoğlu-Kadıoğlu (1998)'na göre 1926 yılı başlarında enstitüye müze koleksiyonları düzenlemek için bir Rus uzman gelmiştir. Ayrıca hayvanat müzesi kurma gayesi ile Ali Vehbi Türküstün 1927 yılında ilk saha çalışmasını zirai zararlı böcekleri üzerine yapmıştır [2]. Müzede bulunan ve bu tarihle uyumlu zirai zararlı böcek örneklerinin bu koleksiyona ait olduğu düşünülmektedir.

1930'da Raymond Hovasse dekanlığına Baltalimanı Hayvanat Enstitüsü kurulmuştur [3]. Dönemin önder üyeleri: Fahire Battalgazi (İlk Türk kadın Zoolog), Suat Nigar ve Fazıla Evket Giz'dir.

1933 yılında Üniversite reformu ile Hayvanat Enstitüsü, "Botanik ve Zooloji Enstitüsü" olarak isim değiştirilerek Süleymaniye'de yeniden açılmış ve Prof. Dr.

Andre Naville enstitü başkanı olmak üzere görevlendirilmiştir. Naville zamanında Zooloji binasında küçük bir müze kuruldu ve bilinmektedir [1]. Prof. Dr. Andre Naville bir yıl sonra vefat etmiş ve 1937 yılında Ord. Prof. Dr. Curt Kosswig kürsü başkanı olmuştur. Zooloji Müzesi'ne koleksiyon materyali kazandırma konusunda önde gelen isimlerden biri olan Melahat Çalılar da bu dönemde asistan olarak göreve başlamıştır.

Curt Kosswig'in Zooloji kürsüsündeki görevi on beş yıl sürmüştür ve değerli bilim insanlarıyla birlikte Türkiye faunasına katkıda bulunan yayınlarının ve paralelinde zooloji müzesi koleksiyon örneklerinin hızla arttığı dönem olmuştur. Kosswig, farklı bilimsel ve saha çalışmaları ile Zooloji Müze Koleksiyonu'na katkıda bulunmakla kalmamış, Türkiye Faunası çalışmalarının ivme kazanmasını sağlayacak çok sayıda araştırmacı yetiştirerek Türkiye'de Sistematik Zooloji alanını sağlamaya temellere oturtturmuştur. Kosswig'in Zooloji Müzesi tarihindeki yeri de oldukça önemlidir. İstanbul Üniversitesi Zooloji Müzesi ilk kez Ord. Prof. Dr. Curt Kosswig tarafından alınan ZMUI (Zoologischen Museums der Universität Istanbul) uluslararası kodla ismini bilim dünyasına duyurmuştur.

Kosswig'in ardından kürsü gezileri devam etmiş olup, çok sayıda kürsü öğrencisi ve gönüllü topladığı materyalleri müzemize başlatmıştır. Kosswig'in kürsü başkanlığının devam ettiği 1938-1942 yılları arasında yurtdışı doktoralı bilim insanları; Dr. Saadet Ergene, Dr. Bediye Bozkurt, Dr. Recai Ermin ve Dr. Atıf Engün ile Selahatin Okay ve Muhtar Başoğlu kürsüde göreve başlamıştır.

1946 yılında Cafer Tayyar Türkmen, Curt Kosswig'in Türkiye'de açmak istediği Doğa Tarihi Müzesi'ne yetiştirilmek üzere, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Resim-i Öretmeni olarak, İstanbul ili Orta Öğretim kadrosuna, 1977 yılından sonra da öğretim üyesi kadrosuna atanmıştır [4]. Neredeyse tüm saha ve bilimsel çalışmalarında Kosswig'e foto raflarıyla destek sağlayan Türkmen, hareket halindeki hayvanı çekebilme yeteneğiyle tanınmıştır.

1948 yılında Dr. Melahat Çalılar, Dr. Saadet Ergene (Bayramoğlu), Dr. Bediye Köksal (Bozkurt) ve Dr. Atıf Engün, doçent unvanı almışlardır. 1957 yılında Biyoloji binasının Haliç'ten bakıldığı anda Süleymaniye Camisinin görüntüsünü bozdu ve gerekçesiyle, Zooloji kürsüsünün ve müzenin bulunduğu üstteki iki kat yıkılmıştır; müze materyalleri Vezneciler Murat Paşa Medresesi'ne taşınmıştır. Bu taşınma ile müze materyalleri epey zarara uğramıştır. Bazı materyallerin kırıldığı ve kaybolduğu bilinmektedir.

Vezneciler'de yapımına başlanan Biyoloji Binası 1973 yılında tamamlanmıştır. Atıf Engün'ün 1982 yılındaki eserinde halen eskisi gibi bir zooloji müzesinin kurulamaması olduğu vurgulanmaktadır. 1986 yılına kadar materyaller Biyoloji Binası'nın en alt katındaki kazan dairesinde hiç de uygun olmayan koşullarda depolanmıştır. 1989 yılında Prof. Dr. Dinçer Gülen ve ekibi tarafından onarılan ve temizlenen materyaller müzeye yeniden kazandırılmış ve 32 yıl gibi uzun bir aradan sonra Zooloji Müzesi tekrar kurulmuştur [5, 6].

1989 yılında Vezneciler'de bulunan Biyoloji Bölümü'nün en üst katında koleksiyon ve sergi olmak üzere iki bölüm halinde açılan stanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Zooloji Müzesi'nde, 2013 yılına dek veritabanı oluşturma çalışmalarına devam edilmiş ve koleksiyon bilgileri bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Halen Koleksiyon Bölümü bilim insanlarının araştırmalarına açıkken, sergi kısmı da ilk, orta ve yüksek öğrenim öğrencileri için ziyarete açıktır.

2. BULGULAR

stanbul Üniversitesi Zooloji Müzesi koleksiyonları omurgasız hayvanlardan ayrılmış olarak, Türkiye denizlerine ait büyük dip omurgasızları, Böcekler (Türkiye faunasına ait gündüz ve gece kelebekleri, büyük çoğunluğu Coleoptera olmak üzere çeşitli böcek takımlarına ait örnekler) ile Gastropoda örneklerinden oluşmaktadır, omurgalı hayvanlara ait örneklerin büyük bir bölümünü ise Memeliler oluşturmaktadır (ekil 1).

ekil 1. Tahnit edilmiş kemirgen örnekleri

Müzedeki bulunan bu koleksiyon materyalleri hakkındaki bilgiler yanlarındaki etiketlerde bulunur, bir kısım Memeli örneklerinin de ayrıca bilgi kartları bulunmaktadır (ekil 2a-b).

Species: <i>Myotis myotis</i>	No. 15.
	1958
	♂:
Dat.: 11.9.1958	H. B.: 72
Loc.: Birecike (Uzfa)	T.: 57
Alt.:	Hf.: 14
Country: Turkey	E.: 27
Field notes:	Weight: / g
Cave (Kale mağarası)	Testis: mg
	mm
	Embr.: r. l.
Leğ. Fikret Bilgin	

ekil 2a. Koleksiyon kayıt kartı örne i

Species: <i>Martes</i>	No. 1.
	57
	O:
Dat.: 2. 1957	H. B.:
Loc.: Patlangıc köyü	T.:
(Fethiye)	Hf.:
Alt.:	E.:
Country:	
Field notes:	Weight: g
	Testis: mg
	mm
	Embr.: r. l.
Satın alan: M. Başoğlu	

ekil 2b. Koleksiyon kayıt kartı örne i

Bu kayıtlara göre çe itli bilimsel geziler ve ö rencilerle yapılan saha çalı maları neticesinde 1937- 1976 yılları stanbul Üniversitesi Zooloji Müzesi örnek kazanımının artı gösterdi i dönemler olarak kar ımıza çıkmaktadır. Müze materyalleri için hazırlanan müze kartlarında örnek toplayan ki i olarak gördü ümüz isimler, birço u bugün hayatta olmayan ama Cumhuriyet dönemi zooloji bilimine fauna çalı maları ile öncülük etmi ve katkıda bulunmu bilim insanlarıdır. 1926-1980 yılları arasındaki

etiketlerde ve müze kartlarında rastladığımız isimler arasında Curt Kosswig, Frederick Simon Bodenheimer, Hans Kumerloeve, Herman Kanmann, Muhtar Başoğlu, Melahat Çalılar, Müfika Sezen, Remziye Çoker, Atif Engün, Saadet Ergene (Bayramoğlu), Fikret Hakkı Bilgin, Cengiz Kurtonur ve Dinçer Gülen gibi Türkiye faunasına katkıları hayli fazla olan bilim insanları bulunmaktadır (ekil 3).

ekil 3. Curt Kosswig tarafından toplanan karınca örnekleri

Bu değerli isimlerin yanı sıra saha çalışmasına katılan öğrencilerin de isimleri müze kartlarında yer almaktadır. Bu önemli isimlerden kimileri öğrencilik, kimileri akademik hayatları sırasında topladıkları materyallerle müzeye örnek kazandırmıştır. Akademik çalışma için toplanan örneklerin büyük bir kısmı Fen Fakültesi Mecmuasında, bazıları da yurt içi ve yurtdışındaki çeşitli dergilerde yayınlanmıştır. İstanbul Üniversitesi Biyoloji Kütüphanesi'nde yaptığımız literatür taraması sonucu erişilebilirimiz ve Zooloji Müzesi'yle bağlantılı olan yayınların listesi Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo I. Türkiye Faunası için önemli kitap ve yayın çalışmaları[†]

Yayın Tarihi	Yayın Yazarı	Yayın Adı
1944*	Bodeinheimer, F. S.	Türkiye Amfibi ve Sürüngen Bilgisine Giriş
1945	Ergene, S.	Türkiye'nin Kuşları
1960*	Kahmann, H. & Çalılar, M.	Türkiye Memelileri Hakkında: Hatay Bölgesi'nden Yarasaalar
1960*	Kahmann, H. & Çalılar, M.	Türkiye'de Memeli Hayvanlar Araştırımı Sahasında Yeni Buluşlar
1961*	Çalılar, M.	Türkiye'de Bulunduğu Tespit Edilen Bir <i>Myotis</i> Türü Hakkında
1963*	Çalılar, M.	<i>Felis caracal schmitzi</i> 'nin Anadolu'da ilk defa bulunmuşu
1967*	Çalılar, M.	Türkiye'nin Gömülgen Fareleri (Microtin)
1968*	Engün, A. & Güneyi, N.	İstanbul Gündüz Kelebekleri
1968*	Çalılar, M.	Türkiye'nin Yarasaaları-I
1969*	Çalılar, M.	Türkiye'nin Yarasaaları-II
1969*	Güneyi, N.	Gölcük (Ödemiş) Gündüz Kelebekleri
1970*	Güneyi, N.	Abant Gündüz Kelebekleri
1972*	Güneyi, N. & Kuşçu, M.	Uşak ve Civarı Gündüz Kelebekleri
1972*	Güneyi, N. & Engün, E.	1964-1969 yılları arasında Kefeliköy'de Toplanmış Kelebek Türleri-I (Gündüz Kelebekleri)
1972*	Güneyi, N. & Engün, E.	1964-1969 Yılları Arasında Kefeliköy'de Toplanmış Kelebek Türleri-II (Gece Kelebekleri)
1972*	Güneyi, N & Uyar, F.	Ordu Gündüz Kelebeklerinin İkmal Listesi

Müzemizde bulunan örnekleri kabaca irdelersek, 1926 yılında Bodenheimer tarafından Kahramanmaraş (Göksu)'tan toplanan ve tayin edilen Reptilia örneği (*Eryx jaculus*), müzedeki omurgalılara ait en eski tarihli örnektir (Ekil 4).

[†] Yayın içerisinde geçen örneklerin bir kısmı ya da tamamı İstanbul Üniversitesi Zooloji Müzesi Koleksiyon Bölümü'nde saklanmaktadır [7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22].

ekil 4. *Eryx jaculus* -Müzedeki en eski kayıtlı omurgalı örneği

Sonrasında 1927 - 1930 yıllarında Ali Vehbi Bey'in saha çalışmaları yaptı. 1 seneler ile uyumlu olan ve kendisine ait olduğu düşünülen zirai zararlı böcekler ise omurgasızlar arasında müzenin en eski koleksiyonu olma özelliğine sahiptir. 1940 yılında yakalanan ve bulunan *Fulica atra* (Su Tavuğu), kuşların; 1952 yılında toplanmış olan *Hystrix sp.* (Oklu kirpi) ise memelilerin müzemizdeki ilk örnekleri olarak kayıt altına alınmıştır. Müzenin koleksiyon kayıt kartlarına bakıldığında, 1952 yılında toplanan memeli çalışmaları 1976 yılına kadar devam etmiştir. 1968-70 yılları arasında memelilere paralel olarak kuş çalışmaları da yapılmıştır. Omurgalı örneklerinin yanı sıra, 1965-70 yılları arasında Türkiye denizlerinden toplanan dip omurgasız örnekleri de koleksiyon bölümünde muhafaza edilmektedir. Omurgasız materyalleri yalnızca denizel örnekler olmayıp, karasal gastropodlar, Türkiye denizlerine ve iç sularına ait ostracodlar ve diğer böcekler ile birlikte gündüz ve gece kelebekleri de koleksiyonlar halinde korunmaktadır. Çalışmaları 1940-1944 yılları arasında Halen bilimsel çalışmalarda koleksiyon anlayışına uygun şekilde toplanan materyaller müze koleksiyonlarına kabul edilmektedir.

3. SONUÇLAR

Müze arşiv bilgileri sayesinde, tahnit edilerek ya da cam fanuslar içinde hazırlanarak koleksiyon haline getirilen hayvan örneklerinin II. Abdülhamid döneminde Yıldız sarayında özel dolapları içinde tutulduğunu biliyoruz. Bu örneklerin bir kısmı halen İstanbul Zooloji Müzesi'ndedir.

1933-1956 yılları arasında fauna çalışmaları kapsamında bilimsel olarak değerlendirilen ve makalelerde İstanbul Zooloji Müzesinde bulunduğu belirtilen kimi örnekler müzemizde bulunmamaktadır. Bunlardan en önemlilerinden biri ilk kadın zoolog unvanına sahip Fahire Battalgil (Battalgazi)'nin yayınladığı, tatlısu balıklarına

ait bir ço u tipus olma özelli ine sahip olan materyallerin elimizde bulunmamasıdır. Bu ve buna benzer materyallerle ilgili olarak ileriki yıllarda ayrıca bir çalı ma yapılacaktır.

Cumhuriyet dönemi ile büyük atılımlar yapan Zooloji E itimi ve buna paralel olarak Zooloji Müzesi 1956 yılında hayvanat enstitüsünün müzenin de içinde bulundu u üst iki katının hükümet kararı ile yıktırılmasından sonra büyük zarara u ramı tır. 33 yıl gibi uzun bir süre sonra 1989 yılında tekrar müze haline getirilmi tır. Günümüzde .Ü. Zooloji Müzesinde bulunan koleksiyon örneklerinin etiket bilgileri bilgisayar ortamına aktarılmı tır. Bazı koleksiyonlar ise yüksek lisans tezleri olarak çalı lımlı olup [23, 24], çalı lmayan koleksiyonlar yakın bir gelecekte makaleler halinde yayınlanacaktır. stanbul Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi gibi uzun yıllar e itim ve ara tırma geçmi ine sahip kurumların koleksiyonları ülkemizdeki ilk faunal çalı malara dayandı ndan birçok ara tırıcı için önem ta ıyacaktır.

Koleksiyonlar için ikinci ve önemli sorunlardan bir di eri de, çe itli hayvan guruplarına ait materyalleri uzun zaman özelliklerini kaybetmeden koruyabilmektir. Bunun için kimi zaman özel yöntemler geli tirmek gerekmektedir. lerleyen zamana kar ı materyalleri korumak son derece önemli ve zordur. Bu amaçla koleksiyonların gelecek nesillere iyi bir ekilde aktarılması için bakım ve onarımını yapabilecek özel e itim alarak yeti tirilmi koleksiyon sorumlularına ihtiyaç vardır.

Teknik personel yetersizli i, ta ınmalar, materyal yer de i tirmeleri, koleksiyon alanındaki uygunsuz iklim artları, müze zararlıları gibi pek çok olumsuz etken koleksiyonları tehdit etmektedir. Bugün gayemiz elimizde var olan materyalleri uygun standartlarda korumak, saklamak ve varlıklarımızı bilim camiasına duyurmaktır. Müze gelece ini garanti altına almak için çalı malarımız devam edecektir.

TE EKKÜR: Yayında adlarına yer veremedi imiz ve .Ü. Zooloji Müzesinin kurulma a masından bugüne kadar eme i geçen tüm akademisyenler ile gönüllü ö rencilerimize te ekkür ederiz.

KAYNAKLAR

- [1] shako lu-Kadıo lu, S., *stanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Tarihçesi (1900-1946)*, (1998), ss. 342, stanbul, .Ü. Basımevi ve Film Merkezi.
- [2] Gülen, D., (2000), *Prof. Dr. Dinçer Gülen Fen Fakültesi Dekanı*, (Küçüker, O. Edit.), s. 11 – 13, *Türkiye’de Botanik- Zooloji E itimi ve Ö retiminde 67 yıl (1933-2000)*, stanbul.
- [3] Hovasse, R., (1932), *La Station Zoologique De Balta Lıman*, Fen Fakültesi Mecmuası, 9 (1), p. 1409 – 1417.
- [4] Gülen, D., Küçüker, O., (2003), *Ord. Prof. Dr. Curt Kosswig’in Türkiye Faunası Tarihi için Yaptı ı Bilimsel Gezilerinden Anılarda Kalanlar CaferTürkmen*, Türk Biologi Dergisi, 4, p. 42- 72.
- [5] engün, A., (1982), *stanbul Üniversitesinde 1933 Reformundan Sonra Zoolojinin Geli mesi*, s. 91 – 120, (Özemre, A.Y. Edit.), *stanbul Üniversitesi Fen Fakültesi’nde Çe itli Fen Bilimi Dallarının Cumhuriyet Dönemindeki Geli mesi ve Milletlerarası Bilime Katkısı*, stanbul Üniversitesi Yayınları No. 3042, Fen Fakültesi No. 176.

- [6] Özulu , O., (2003), *stanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Zooloji Müzesi*, 1. Ulusal do a tarihi kongresi, 14 Kasım 2002, Ankara, p. 82-87.
- [7] Bodenheimer, F. S., (1944), *Introduction into the Knowledge of the Amphibia and Reptilia of Turkey*, stanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Mecmuası, Seri B, 9 (1), p. 1-93.
- [8] Ergene, S., *Türkiye ku ları*, (1945), stanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Monografileri, Sayı 4, ss. 520, stanbul, Kenan Matbaası.
- [9] Kahmann, H. ve Ça lar, M., (1960), *Türkiye Memelileri Hakkında: Hatay Bölgesi'nden Yaralar*, stanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Mecmuası, Seri B, 25, p. 1- 22.
- [10] Kahmann, H. ve Ça lar, M., (1960), *Türkiye'de Memeli Hayvanlar Ara tırımı Sahasında Yeni Bulular*, Türk Biyoloji Dergisi, 10 (3), p. 119-126.
- [11] Ça lar, M., (1961), *Türkiye'de Bulundu u Tespit Edilen Bir Myotis Türü Hakkında*, stanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Mecmuası, Seri B, 26, p. 107- 123.
- [12] Ça lar, M., (1963), *Felis caracal schmitzi'nin Anadolu'da lk Defa Bulunu u*, Fen Fakültesi Mecmuası, Seri B, 28 (1-2), p. 51-54.
- [13] Ça lar, M., (1967), *Türkiye'nin Gömülgen Fareleri (Microtin)*, Türk Biyoloji Dergisi, 17 (4), p. 103-117.
- [14] engün, A. ve Güneyi, N., *stanbul Gündüz Kelebekleri*, (1968), ss. 103, stanbul, Fen Fakültesi Döner Sermaye Basımevi.
- [15] Ça lar, M., (1968), *Türkiye'nin Yaraları -I*, Türk Biyoloji Dergisi, 18 (1), p. 5-18
- [16] Ça lar, M., (1969), *Türkiye'nin Yaraları -II*, Türk Biyoloji Dergisi, 19 (2-4), p. 88-106.
- [17] Güneyi, N., (1969), *Gölcük (Ödemi) Gündüz Kelebekleri*, stanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Mecmuası, Seri B, 34 (1 - 2), p. 39-42.
- [18] Güneyi, N., (1970), *Abant Gündüz Kelebekleri*, stanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Mecmuası, Seri B, 35 (1 - 2), p. 63-67.
- [19] Güneyi, N. ve Ku çu, M., (1972), *U ak ve Cıvarı Gündüz Kelebekleri*, stanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Mecmuası, Seri B, 37 (1 - 2), p. 91-96.
- [20] Güneyi, N. ve engün, E., (1972), *1964-1969 Yılları Arasında Kefeliköy'de Toplanmı Kelebek Türleri- I (Gündüz Kelebekleri)*, stanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Mecmuası, Seri B, 37 (1 - 2), p. 119-124.
- [21] Güneyi, N. ve engün, E., (1972), *1964-1969 Yılları Arasında Kefeliköy'de Toplanmı Kelebek Türleri- II (Gece Kelebekleri)*, stanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Mecmuası, Seri B, 37 (1 - 2), p. 125-128.
- [22] Güneyi, N. ve Uyar, F., (1972), *Ordu Gündüz Kelebeklerinin lkel Listesi*, Türk Biyoloji Dergisi, 22 (22), p. 83-84.
- [23] Gürsoy, G., (2008), *stanbul Üniversitesi Zooloji Müzesi Bentik Omurgasızlar Koleksiyonunun Envanteri*, Yüksek Lisans Tezi, stanbul Üniversitesi.
- [24] Kaya, N., (2013), *stanbul Üniversitesi Zooloji Müzesi Amphibia ve Reptilia Örneklerinin Taksonomik Yönden ncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, stanbul Üniversitesi.